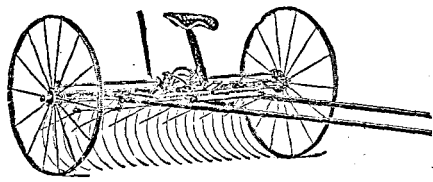

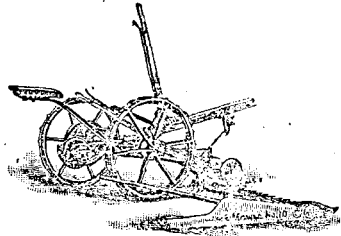
ERDÉLYI GAZDA

Legjobb és Legtökéletesebb

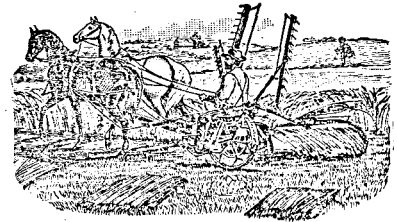
Fü- és Takarmány-kaszálók, teljesen acél Széna-gyűjtő és Tarló-gerehlyék, Marokrakó és Kévekötő
 ● ● ● ● ● Aratógépek, Világhírű eredeti amerikai Johnston-gyártmány ● ● ● ● ●
Bächer Rudolf—Melichar Ferencz-nél Budapest, Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

Kimerítő árjegyzéket készséggel küldünk.

1266

Eladó

egy alig használt

UMRÁTH-féle nagy

Szalma-kazalozó

(Elevator).

Értekezni lehet Lázár Mendel

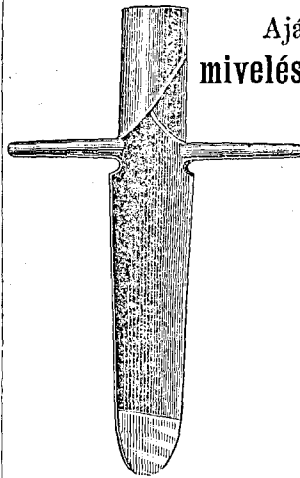
Simonnal TORDA.

1533

MIKLÓSSY-féle

Acél-Műgyár

Pelsőz, Gömbörm.

Ajánlja a cukorrépa mivélési összes szerszámokat, mint speciális és kiváló jó minőségű gyártmányait s felkéri a t. cukorrépa termelőket, miszerint kegyeskedjenek — a saját érdekükben is — a vasüzletekben Óhámor védjegyű szerszámot kérni.

1588

Ötvös-borok.

Minden mennyiség és minőségben egyedül kaphatók

Ötvös Dánielné

bornagykereskedő pinczejéből

Telefon 511.

Kolozsvár.

Telefon 511.

Vezérképviselője: A Münchener Pschor és a Pilsener I., Részvény Kőbányai Polgári és Temesvári gyártelep sörfőzdéknek.

Udvari Szállítója:

Ő Felsége a magyar királynak és osztrák császárnak.

Ő Felsége a német császárnak és porosz királynak.

1498

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag védjegygel

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál: 1511

Stern Marke

Kalmár Vilmos,

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin
 magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
 Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Alkalmi ajándékoknak

legalkalmasabb bevásárlási forrása

STEIN S. és TÁRSA

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete, kapható újszülöttől 14 évesig Leány és fiúk részére Kabátok, Ruhák, Kötények, Kalapok, Kapischonok, Harisnyák, Kamáschlik, Gyermek fehérnemű minden nagyságban.

Mérték szorított fűzők a legújabb formában és kényelmes viseletűt készítenek. Vidéki rendelmenyt pontosan eszközölök, gyermekruha rendelmenynél elegendő a kor megjelölése és pontosan találó átút küldök. Baba kelengye, keresztelő készlet állandóan raktáron a legfinomabb kivitelben. — Határozott jutányos árak.

Szíves pártfogást kér

Stein S. és Társa,

Mátyás kir.-tér 2. sz.

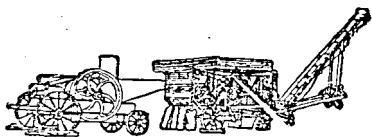
1434

1905. január 1-től a tanácsház alatti helyiségben.

- 1904. évi d.-sz.-mártoni kiállításon 5 díszoklevéllel kitüntetve.
- 1903. évi besztérczei kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve.
- 1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
- 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

KÁLLAI LAJOS motorgyára, BUDAPEST, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás-kitűnő fcséplésért

A jelenkor legegyszerűbb és legtökéletesebb motorcséplő-készlete.

Gépész nélkül könnyen kezelhetők. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:

Bárá Kemény József úrnál Maros-Németi (Erdély).
Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál Nagy-Enyed.
Gróf Mikos Kelemen úrnál Magyar-Csesztve.
Meskó Jakab úrnál Csikmádéfalva stb. stb.

1454

Legbiztosabb olcsó üzem!

Ajánlja teljes jótállás mellett benzinmotorait malom- és iparüzemre, valamint

**Villamos Benzinlokomobil-
Cséplőkészlelit Kettős Tisztító-
szerkezettel.**

!!!Egyedül létező újdonság!!!

Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
Külön mezőgazdasági géposztály:

gőzgépek, malmok, járgányok, cséplők, vetőgépek stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Lónyíró ollók,

Marhanyíró ollók,

Ló- és marhanyíró gépek „HELIOS”
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek

legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

czégnél

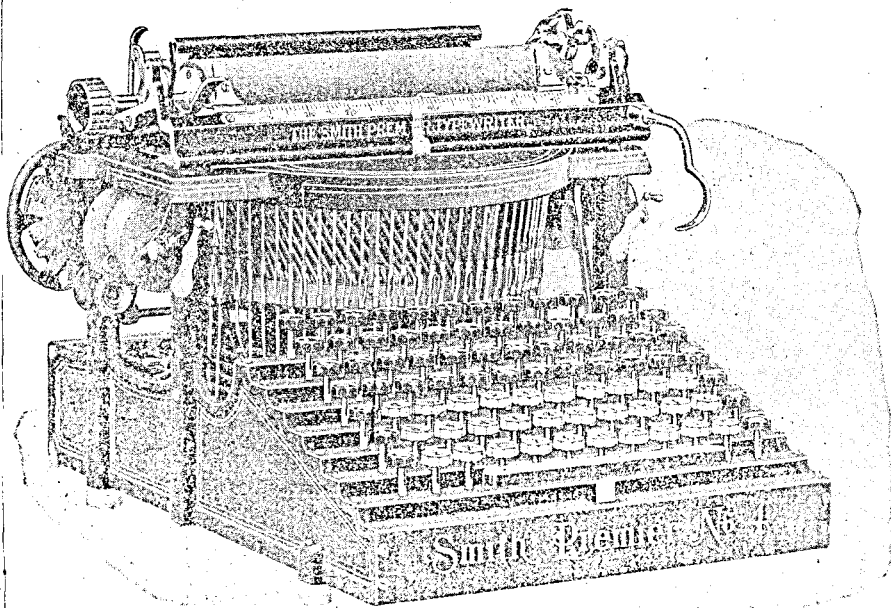
BUDAPEST, VI-ik kerület Andrassy-ut 2. szám.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1532.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-Premier már használatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Máramaros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

Központ:

Budapest, Andrassy-út 4.

Írógépmunkákat és sokszorosításokat a legjutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1323
fegyvergyár és (práncios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cséplő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben Különlegesen nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8— kilogramm.

Újdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Lovlezés magyar!

Lovlezés magyar

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az Erbéli Kárpátok hegyi legelői, azok ápolása és kihasználása. III. Gärtner Károly.	435
A vizelet nitrogénjének konzerválásáról és hatásáról. Dr. Ejury Lajos.	436
Lóbetegségek nyáron. Pratius.	438
A földibolha irtása.	438
Tárca:	
A japáni mezőgazdaság. P. J. I.	436
Egyleti élet:	
Meghívó.	439
Vegyes közlemények:	
Időjelzés.	439
Mírdetések	

Az erdélyi Kárpátok hegyi legelői, azok ápolása és kihasználása.

III.

Az alábbiakban megkísértem azt, hogy javaslatokat tegyek arra nézve: miként segíthetnők föl a hegyigazdálkodást, hogyan nyithatnánk ott utat a kulturának és ezáltal hogyan segíthetnők előre állattenyésztésünket.

Mindenekelőtt értékesebb állattanyaggal kell a hegyilegelőket benépesíteni és már maga ez a körülmény is képes lesz arra, hogy azok ápolására nagyobb figyelem fog fordítatni. A hegyilegelők állatokkal való ellátására és teljes kihasználására természetesen csak hegyifajta alkalmas és erre a pinzgauai fajtát ajánlhatom a mi viszonyaink közé. Eltekintve attól, hogy ennek a fajtának tenyésztését már két évtizeden keresztül igen jó eredménnyel űzik nálunk és hogy az már egész vidékek szarvasmarhatenyésztésének jellegét megállapította: ezt tartom a legjobb hegyifajtának, mert a mi aránylag zord éghajlatunk alatt is teljesen kifejlődik. A pinzgau marhából is megint nálunk leginkább az felelt meg, mely a legzordonabb vidékekről, az Alpések északi völgyeiről származnak. Az innen hozzánk átültetett állatok kitűnően kifejlődnek, míg a dél felé nyíló völgyekből származó állatok, azok, amelyek melegebb éghajlat alatt és buja növényzet mellett bujábban fejlődtek, nálunk nem fognak jól beválni, sőt vissza fognak fejlődni.

Mikor erről beszélek, mindig csak a paraszttenyésztések viszonyát értem, mely a köztenyésztésnek a gerince és nem a nagybirtokokét, melyek a modern követelményekhez képest űzik a mezőgazdaságot és amelyek a legkultiváltabb fajtát is tenyészthetik. Mindezek az erősen kulturált fajták, mint a simmenthali, lavanthali, mariahoi, stb. olyan tarmányozásra és gondozásra tartanak azonban igényt, hogy a mi kis paraszti viszonyaink azoknak meg nem felelhetnek; de egyébként is éghajlatunk is igen zord ezeknek, úgy, hogy ha ilyeneket hoznánk hegységeinkbe, azok fejlődésükben okvetlenül visszamaradnának.

Egyébként pedig a pinzgau marha még igenis fejlődésképes: jó gondozás és tarmányozás mellett jelentékeny testsúlyú, másfelől pedig bőven tejlő állatokat lehet belőle előállítani. Többször fordult már elő az az eset, hogy paraszttenyésztésekből származó pinzgaui ökrök teljesen fölhízva 10 métermázsánál nagyobb súlyúak voltak.

Az Alpésekben, ahol kizárólag havasi gazdálkodás foly, a legelőidő alatt az egész marhaállományt a hegyekre hajtják, mikor is tehát a tejgazdaságot is oda kell áttenni. Nálunk azonban, ahol a mezőgazdaság főszülya a síkságon van, ez nem szükséges, mert itt a

marha részére elég legelő van és — mint fennebb említettem — itt elég takarmányt termelnek. Az ilyen vidékeken a fejlődésben levő növendékállatokkal kell a hegyilegelőket kihasználni és azoknak lehetőséget adni arra, hogy képességeiket teljesen kifejthessék, másrészt ha elég legelő van, a teheneket leborjázásukig is ide kell hajtani, hogy szervezetük erősödjék. Ezáltal a lapálylegelők területeinek terheit nagyrészt fölöldanók és állattenyésztésünk továbbfejlődésének nem lennének akadályai. Vagy pedig a síkföldi legelők egy része a fejletlen lótenyésztés föllendítésére is szolgálhatna.

Ahol a havasi gazdaság nem egyesíthető a mezőgazdasággal, ott havasi fejőgazdaságok útján a nyert tejből sajtot és vajot lehetne produkálni, amelyek annál értékesebbek lennének, mert a havasi legelők fűszeres, aromatikusan fűveiből lesznek.

A hegyi legelőknél növendék-, vagy vemhes állatokkal való kihasználása céljából vagy a községeknek kellene azokat bérelniök és legelőtaksá kivetésével ennek költségeit beszedniök, vagy szövetkezeteknek kellene létesülniök ennek eszközzésére. Esetleg egy tökeerős intézet, vagy talán a kormány is átvehetné ezeket a bérleteket. Az havasi tejgazdaságokat is létesíthetne és egyes tenyésztőknek, vagy azok csoportjainak adhatná aztán azokat át. Ezeknek a tenyésztőknek részletfizetésre jó tenyészállatokat is adhatna s emellett a gazdálkodás és tenyésztés módjait előírhatná nekik. Az ő állattenyésztésük szakértői felügyelet alatt állna; kötelezve volnának bizottságilag alkalmasnak talált bika- borjúkat és tenyész bikákat fölnevelni, elismerten kitűnő tenyészteheneket a tenyészési kerületből el nem adni, továbbá pontos tenyész törzskönyvet vezetni, általában előre elkészített szabályok szerint eljárni.

Ami már most a hegyilegelők ápolását és beosztását illeti, nézetemet röviden az alábbiakban ismertethetem. Mindenekelőtt a hegyipatakokat kellene szabályozni. Ha kezdetben csak egyszerű módon is, mégis arra kellene gondot fordítani, hogy a völgyi réteket, melyeken a legkönnyebb a szénanyerés és melyeken a tavaszi és késő őszi legeltetés nagyfotosságu, ne hordják tele évenként kavicsal a hegyipatakok. Már csupán ezzel nagy réti és legelőterületeket lehetne nyerni. Azután a gyomnövények irtására kellene nagy súlyt fektetni. Ezt első ízben alaposan, községi erővel kellene végezni és később aztán a pásztorokra lehetne bízni. Évenként amennyi területet csak lehetne, mohaboronával kellene a mohtól megszabadítani s ezáltal a talajt meglazítva termékenyebbé tenni. Ezen alkalmal jó fűmagvakat is ellehet szórni, ami azért igen szükséges, mert az állatok először

Jobb
és megbízhatóbb
magvak

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

magkereskedése

Budapest

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

ÁRJEJYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Az aratási és cséplési Árjegyzékünk

megjelent és azt kívánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük. 1006

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31. sz.

a jó füveket eszik és pedig olyan alaposan, hogy azok nem lesznek majd képesek a magképzésre, pedig a legjobb évelő növény is csak kihal. végül és így a rossz füvek elhatárolódnak. A pásztorokat kötelezni kellene arra, hogy az állatok legelése közben elhulló ganajt elszórják, hogy egyenletesen jusson belőle az egész legelőnek, mert ellenkező esetben az inkább károsan hat, amennyiben azon a helyen, ahol hever, fű nem nő.

Az állatok szálláshelyén és annak környékén összegyülemelő ganajt össze kell rakni és egyrészt olyan helyekre kell szállítani, melyek gyengébb minőségűek, másrészt segítségükkel kővér legelőrészt kell alkotni, mely a fejlődésben hátramaradott, vagy gyenge állatok részére szükséges. Továbbá jól konstruált félszereket, esetleg istállókat kell megfelelő számban és nagyságban fölláttítani, hogy a hideg és az időjárás behatásai ellenében védelmet nyújtsanak az állatoknak. Ez különösen a fiatal, első ízben a hegységbe hajtott borjakra nézve szükséges, mert ezek nemcsak könnyen megbetegedhetnek, hanem fejlődésükben elmaradnak. Különösen pedig a nemezebb állatok vannak ennek kitéve.

Nagy gondot kell aztán még a marhatatóság szabályozására fordítani. Hegyilegők csaknem mind szegények vízben és azért a vízzel igen takarékosan kell bánni. A kis hegyipatakot tehát úgy kellene szabályozni, hogy a marha szabadon hozzáférhessen. Ott, ahol csak kicsiny források vannak, a vizet olyan olyan helyekre kell odahordani, ahol hozzáférhet a marha.

Csak nagy városokban és általánosság-tárgyalhattam itt ezt a dolgot, pedig nemcsak minden pont beható tárgyalást kíván, de minden egyes völgynek különleges viszonyai vannak, melyek különbözőképpen ítélendők meg. Az, amit előadtam, — meggyőződésem szerint — nemcsak Brassóvármegye vidékére, hanem az erdélyi Kárpátok összes hegységeire érvényesek lehetnek és ezen soraim

célja az, hogy az érdekelt körök fokozott figyelmét fölhívjam a hegyilegők gondozására és kihasználására, miáltal állattenyésztésünk és a népesség jóléte emelkedni fog.

A hegyilegőkön való okszerű gazdálkodás és azoknak kihasználása nálunk még igen csak ösmeretlen fogalom és az első pillantásra igen nehezen kivihetőnek látszik. Mégis, mindenesetre érdemes lenne, ha csak kisebb részletekben is kísérletek történnének ebben az irányban és én megvagyok győződve, hogy kitűnően sikerülne az azok és utánzásra ösztönözni, úgy, hogy belátható időn belül hegységeinkben virágzó állattenyésztés lehetne.

Gärtner Károly,
m. kir. állatorvos.

A vizelet nitrogénjének konzerválásáról és hatásáról.

Amint általában ismeretes, az állati szervezetbe táplálkozás közben a takarmányokkal többek között nitrogén is jut különböző vegyületek alakjában, amely nitrogénre az állati szervezetnek okvetlenül szüksége van, mert különböző alakban nagy szerepe van ennek az állat testének felépítésében.

A természet gondoskodott arról, hogy a táplálkozás közben felvett nitrogénből csak annyi maradjon meg az állati testben, amennyire szüksége van, a többit pedig a szervezet magából eltávolítja.

A nitrogén — mint tudjuk — a szilárd és hig ürülékkel jut ki az állatból, s a kiválasztott hig ürülék a nitrogént egészen más vegyületek alakjában tartalmazza, mint amikben ez a takarmányban fordult, elő ilyen vegyületek különösen a *hugyany*, *hippursav* és a húsevő állatok húgyában a *húgysav* s végül a húgy *festőanyagai*.

A hig ürülék, vagyis a húgy az imént felsorolt nitrogéntartalmú vegyületeken kívül természetesen más nitrogénmentes vegyületeket is tartalmaz, de azért a vizeletnek mégis a legértékesebb alkotórésze a *nitrogén* illetőleg ennek *vegyületei*.

A vizeletben levő különböző nitrogén vegyületek megfelelő viszonyok mellett gyorsan átalakulnak *szénsavas-ammoniók* és *salétromsav* s ezért is mondják hogy a *vizelet a trágyának gyorsan bomló és gyors hatású alkotórésze*, miért is a hig ürülék tekintendő az istállótrágya értékesebb részének s így minden jó gazdának arra kell törekedni, hogy a hig ürülék lehetőleg veszteség nélkül egyesítse a szilárd ürülékkel.

A vizeletnek és így a trágyának nitrogéntartalma csökkenhet, mert mint már említve volt, a nitrogéntartalmú alkotórészek állás közben átalakulnak sőt fel is bomlanak, s ezen átalakulási illetőleg bomlási termékek illékonyak lévén, a levegőbe eltávoznak. A nitrogéntartalmú vegyületek bomlását illetőleg átalakulását egyes baktériumok okozzák, amelyek a trágyában óriási számmal fordulnak elő. Ezen apró kis lények annál gyorsabban dolgoznak a felbontás körül, minél jobban érzik magukat, vagyis minél kedvezőbbek rájuk nézve a körülmények. Ezen baktériumoknak egyik faja (ammoniók-baktériumok) alakítja át a vizelet nitrogénvegyületeit *ammoniók*ká, mely később a már említett *szénsavas ammoniók*ká alakul.

A trágyában, illetőleg a vizeletben képződött ammoniókot a *salétromsavképző baktériumok salétromsav*á alakítják át. Az így módon keletkezett salétrom kisebb-nagyobb mértékben szintén veszendőbe mehet, mert a trágyában ennek is vannak ellenségei, az úgynevezett *salétrompusztító-baktériumok*, melyek a salétromot oly módon bontják meg, hogy abból tiszta *nitrogén-gáz* szabadul föl, amely pedig igen könnyen illanik el.

Az elmondottakból látható tehát, hogy úgy a trágya, valamint maga a vizelet is folytonosan ki van téve a nitrogén-vesztésnek; miután pedig a vizelet nitrogénje majdnem egyenértékű a salétrom nitrogénjével,

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

A japáni mezőgazdaság.

I.

1. Általában. Művelési mód.

Japánban a mezőgazdasággal való foglalkozás annyira előtérben van más élethivatások fölött, hogy azokat messze túlszárnyalja. Ama 7-8 millió háztartás közül, melyet az 1891. évi népszámlálás megállapít, 2-5 milliónak fő, és 2 milliónak mellékfoglalkozása a földművelés. Joggal mondhatjuk tehát, hogy a japán nép legnagyobb része földművelésből él, ám a föld megmunkálásának módja egészen más, mint nálunk Európában, de különösen feltűnő a különbség a közép-európai művelési móddal szemben.

A japáni szigetvilág több szélességi fok alatt nyúlik el s Ó-Japán déli része még a szubtropikus övbe tartozik, úgyszintén az utóbbi kínai háború alatt szerzett sziget: Formosa, melyet éppen közepén metsz a téritő s mely tehát déli felével a forró övbe esik. Melegben eszerint nincs hiány, de szárazságtól sem igen szenved a növényzet, mert az időjárás nedves, ami bő esőzésben nyilvánul. Alig is képzelhetünk bujább növényzetet,

mint a japáni. Hidegebb az időjárás az északi Jesso és Hokkaidó szigeteken, melyek helyzete ennél fogva a mezőgazdaság tekintetében is különálló.

Dacára a növényzet említett gazdagságának, csak a talaj kis része van földművelési célra használhatóvá téve, mert míg pld. 1898-ban Japán egész területe 38 millió hektár volt, csak 5 millió hektár szántóföldet mutathattak ki. E körülmény oka egyszerűen a talajalakulásban rejlik: Japán hegyvidék, legnagyobb részét a többnyire vulkanikus eredetű erdős magaslatok foglalják el, míg a földművelés többnyire a nagyobb folyók alsó folyásának mellékére szorul, mert itt van csak néhány jelentékenyebb síkság. A legnagyobb síkság a kuwantói, mely a tokiói öblöt környezi. Ily partisíkságokon kívül még az ország belsejében is találunk itt-ott egy-egy nagyobb termékeny medencét, körül hegyek által övezve.

Japán igen sűrűn benépesült ország, hisz lakóinak száma, — Formosát nem számítva — 40 millió. Nos, ha a e 40 millió ember közül 70% csak, vagy részben földműveléssel foglalkozik, noha a talajnak csak 7-ed része van művelés alá vonva, elképzelhetjük, hogy mennyire dúsan kamatoz a földművelés Japánban ott, hol a terület erre egy-

általán alkalmas. Az éghajlati viszonyok lehetővé teszik, hogy egy évben egyazon területen többször is arassanak, de hogy Japánban aránylag oly sokan élhetnek meg a földművelésből az részben abban leli magyarázatát, hogy az egyes gazdaságok területe igen kicsiny.

A japáni mezőgazdaság jellegét éppen a birtokok kicsinysége s az ebből kifolyó legintenzívebb megmunkálás fejezi ki. Ha a mi szemünkkel tekintjük az ottani viszonyokat, úgy állíthatjuk, hogy a japáni földbirtokosok majdnem mind kiscgazdák. Egy 5 hektáros terület, ott már nagybirtok számba megy. A gazda rendszerint maga műveli a földjét a családtagokkal, többnyire cselédek segítségével nélkül. Átlag alig egy hektárnyi területet számíthatunk egy-egy háztartásra.

A japáni gazdálkodás, mint általában a japáni művelődés eredetét Khinában kell kutatnunk — ott nagy méltánylásnak, sőt tiszteletnek örvend a földművelés. Ugy mondják, idiszámításunk előtt 2700 évvel uralkodott az a khinai császár, ki országában a földművelést megismertette és meghonosította — e tényért a hálás alattvalók az istenek sorába emelték őt s templomot emeltek a tiszteletére. Pekingben, e templom környékén felséges kezek hasítják ma is minden év tavaszán

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házban.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

azért arra kell törekednünk, hogy a nitrogén veszteséget — ha nem is tudjuk teljesen meggátolni — lehetőleg csökkentjük.

Ugy a trágyában, mint magában a vizeletben a nitrogén veszteséget csökkenthetjük a trágya helyes kezelésével és konzerváló anyagok segítségével. A trágya kezelés valamint a konzerváló szerek már régóta tanulmány tárgyát képezik, de mégis azt mondhatjuk, hogy erre nagyobb súlyt csak a legújabb időkben fektettek s ami magától értetődik, a trágya bomlásánál szereplő baktériumok megismerése a vizsgálatoknak egészen új irányt adott.

A konzerváló anyagokat illetőleg azoknak hatását beható kísérletekkel különösen *Holdefleisz* tanulmányozta.

Nagyon is szükséges, hogy minden gazda ismerje azokat a módokat, amelyeknek alkalmazásával a nitrogén-veszteséget lehetőleg a legcsekélyebbre szoríthatja le. Az általánosan használt módszerek a következők:

I. Mechanikai kezelés:

a) a trágyát hidegen és nedvesen kell tartani, a nedvességet trágyalével való öntözés által érjük el; a nedvesség hűti a trágyát, továbbá kiszorítja a levegőt (ezáltal a trágya lassabban bomlik) végre nagyban akadályozza az ammoniák elillanását.

b) a trágyát le kell tiporni, mi által a levegő még inkább kiszoríttatik, s így a baktériumok kevésbé működhetnek.

c) alkalmazzunk elég jó almot, amely a hig ürüleket mohón szívja magába.

d) használjunk mélyített trágyatelepet, e) esetleg rétegezzük a trágyát földdel.

II. Konzerváló anyagok: ezeknek feladatuk az, hogy vagy lassítsák a trágya felbomlását esetleg megakadályozzák azt, vagy pedig a keletkezett ammoniákat megkötik.

Konzerváló anyagul alkalmazhatunk:

a) szén-savas meszet,

b) márgát,

c) kén-savat,

d) tőzeget, mely nemcsak a hig ürüleket, hanem az ammoniákat is magába szívja s így azon előnye is meg van, hogy az istálló levegőjét tisztán tartja.

e) gipszet, amely azonban a trágyát nagyon szárítja s így sok öntözést kíván.

f) szuperfoszfát-gipszet.

g) kainitot.

Az itt felsorolt konzerváló anyagok közül különösen azokat előnyös használni, amelyek konzerváló hatásuk mellett még a trágya értékes alkotórészeit is gyarapítják.

Mindezeket különösen a trágya helyes kezelésére és konzerválására fektettek nagy súlyt. A legújabb időkben azonban *dr. Böhme* a rostocsi mezőgazdasági kísérleti állomáson a vizeletet tette vizsgálat tárgyává. Kísérleteket végzett tiszta, valamint konzerváló anyagokkal kezelt vizelettel. (Illusztr. landw. Ztg. 1904:24).

Böhme a kísérleteihez szükségelt téhen vizeletet mindjárt a kiürítésnél felfogta, s a felfogás után 2—3 órával később használta fel. A felfogott vizelettel több henger-alakú edényt töltött meg, amelyek mindegyikébe körülbelül 300 gr jutott. Mindegyik edényben levő vizeletnek pontosan megállapította a súlyát, valamint nitrogéntartalmát; ezen meghatározásokat természetesen a kísérlet megkezdése előtt végezte.

Böhme ezután az ismert nitrogéntartalmú vizelethez különböző minőségű és mennyiségű konzerváló anyagot kevert, még pedig:

1. égetett meszet 0,5, 1, 2 és 5% ot,

2. kén-savat 0,1, 0,5 és 1% ot,

3. gipszet 1, 2, 5, 10% ot,

Ezeket kívül összehasonlítás kedvéért az egyik edénybe 5% friss tehéntrágyát, egy másikba 1% szalmát adott s végül egy harmadik edénybe csak friss vizeletet öntött, minden más idegen anyag hozzáadása nélkül.

Mivel pedig a gyakorlatban a tiszta vizelet nyérése nagyban nem vihető keresztül, ugyanilyen vizsgálatokat *trágyalével* is végzett.

A trágyaléhez konzerválás céljából ugyanannyi meszet és gipszet adott, mint a vizelethez, de a kén-savból 0,5, 1 és 2%-ot használt. Továbbá a trágyalét is keverte 5% tehéntrágyával, egy másik részletet pedig 1% szalma-szecsckával, hogy ily módon a trágyalének természetesebb állapotot adjon. A friss trágyalének egy részét megsűrte, hogy ezáltal azt a legkisebb trágya-részletektől is teljesen megtisztítsa.

Böhme kísérletei 250 napra terjedtek, ezen idő alatt a megtöltött edényeket falba falazott szekrényben tartotta, melynek állandó hőmérsékletéről kellően gondoskodott.

A kísérlet befejezése után első sorban megvizsgálta az edények tartalmának kémhatását, miközben azt tapasztalta, hogy majdnem valamennyi edény tartalma *lúgos volt*, csupán az 1% kén-savval kevert vizelet és a 2% kén-savval összehozott trágyalé mutattak *savanyú* hatást.

A 250 napi állás után minden folyadékban megállapította a *nitrogén-veszteséget*, s azt találta, hogy míg a nem konzervált trágyalé 56% nitrogént veszített el, addig a 10% gipsz-szel kevert trágyalé ugyanazon idő alatt csak 7% nitrogénvesztést szenvedett. Ezen két szám nagy különbségből látható, hogy a gipsz mily nagy mértékben konzerválja a trágyalét, illetőleg mily nagy mértékben tartja vissza annak nitrogénjét. Tehát a trágyalé-gödörben is a nitrogén konzerválására kitűnő lenne a 10%-nyi gipsz, csak az a sajnos, hogy aránylag igen nehezen oldódik, s így a trágyalé-gödör fenekére rakódó üledéket még külön kell a gödörből kiszedni.

A *kén-sav* 1%-nyi mennyiségben alkalmazva szintén kedvező eredményt adott, amennyiben az 1% kén-savval kevert vizelet illetőleg trágyalé a 250 nap alatt csak 5,5% nitrogént veszített. A 2% kén-sav pedig nem csupán az illető edényben levő nitrogént kötötte meg állandóan, hanem még a másik edényből felszabaduló ammoniákat (nitrogén vegyület) is elnyelte.

az első barázdát. A császár fölshánt egy darab földet s országának főterményeit: rizst, árpát, búzát, kölest és babot vet be. Japánban úgy tartják, hogy *Amaterasu*, a napistennő áldotta meg a népet a földművelés ismeretével — és mindamai napig elismerik, hogy nincs biztosabb alapja az állam és a lakosság jólétének, mint a földművelés. Különösen nagy jelentősége volt Japánban a földművelésnek addig, míg elzárta a külvilágtól, az önként emelt korlátokon belül, egészen magára volt utalva,

A parasztot az iparosnál és kereskedőnél előkelőbbnek tartották s a *samurai*, a nemes származásu harcos tekintélyének mit sem ártott, ha a földművelést is gyakorolta — akár a régi Rómában, hol lincinnatust az eke mellől szőlítették el, hogy ráruházzák a dictatori főhatalmat. Az utóbbi évtizedekben egyre másra nyulnak az egykori samurak az eke szarvához.

A mezőgazdaság fejlődésére jelentékeny hatást gyakorolt Japánban, hogy a nép — különösen a buddhavallás beszívargása után — szinte vegetarianus életmódra adta magát. Ennek természetes következménye, hogy az állattenyésztés nagyobb mérveket nem ölthetett, mire még az is jelentékeny befolyást gyakorolt, hogy a mezei munkához nem igen használnak igáserőt. A földek kicsinyek s többnyire terraszkzerűen emelkedők, úgy, hogy már a megmunkálható felület alkatánál fogva sem lehet nagy tere az igás állatok alkalma-

zásának. Lovat, ökröt csak teherszállításra és lovaglásra használják.

Az a körülmény, hogy a hústáplálkozás nem lett közszükséglet, a japáni mezőgazdaság elé sajátos feladatokat tűzött s egyoldalú kifejlődésre kényszeríté. Előtérbe lépett a táplálóból, húshoz hasonló élelmicikkek utáni vágy és az étrend változatossá tételére irányuló törekvés. mi csakhamar a legváltozatosabb főzelékeműek és hüvelyesek előállításában és termelésében nyilvánult meg.

Az európai szellem behatolása óta kezd már a földművelés is változni. Hja! ha már megjárta a japáni Európát s az európai konyhát megízlelte, a maga beefsteakját többet odahaza se engedi el — vadhústól és szárnyasoktól különben sem tartózkodott a japáni. A marhaállomány folytonosan növekszik.

A kormány is rajta van, hogy a mezőgazdasági technika egy s más európai vívmányát Japánban érvényesítse, mert bizony minden munka és fáradság mellett is, mellyel a japáni földjét műveli, még némi tekintetben kezdetleges és tökéletlen az ő technikájuk. Így igen kezdetlegesek és célszerűtlenek a gazdasági eszközök. Kumában létesült egy gazdasági akadémia, melynek európai tanáraitól elvárják, hogy mint gazdasági vándortanítók működjenek s megismertessék a gazdákkal a külföldi gazdasági vívmányokat. Így, lassan átalakul a japáni mezőgazdaság, bár még eddig alig van valami változásnak nyoma. Mert úgy van ezzel a japáni paraszttal is, mint

a világ minden paraszt népe: konzervatív a legnagyobb mértékben, ragaszkodik a hagyományokhoz és irtózik minden újítástól; a földjét is úgy műveli, amint apja, nagy-ajja tette volt.

Tulajdonképpen napszámos munkás alig akad a mezőgazdaság terén. Akinek nagyobb birtoka van, feldarabolja s a parcellákat kiadja haszonbérbe, a bérlő aztán a családjával munkálja meg a bérbevett területet. A gazdaságban alkalmazott kocsisok, cselédek, napszámosok, mind ilyen kis bérlők, vagy ezek családtagjai, kiknek éppen nincs dolguk bérbevett gazdaságukban, vagy a jövedelmük igen csekély ahhoz, hogy a családjukat el tudják tartani. Egészen szegény emberek, kiknek sem egy darab földjük, sem egy kis bérletük nincs, többnyire a városokban keresnek munkát. Általában újabban hajlam mutatkozik a nép között a városokban való letelepülésre.

Említettük már, hogy szinte minden mezei munka végzése az emberi erőre hárul s csak igen kevés az, amit igás állatok végeznek, így az ásó és kapa alkalmazása is jóval gyakoribb, mint az ekéé. A talaj lapítására és tisztítására hihetetlen sok munkát, fáradságot és türelmet fordítanak, csak így éri el egyszerű és alkalmatlan szerszámaival a gazda, hogy a beültetett földek talaja mindig laza, hogy a gyom soha sem lepi be s hogy minden kis föld úgy néz ki, mint egy-egy kerti ágyás.

P. J.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Füls és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc. valamint mindenféle ággyuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebéllő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

A kénsav 1%-nál kevesebb mennyiségben, mint konzerváló anyag nem válik be.

Dr. Ejury Lajos

(Vége következik.)

Lóbetegségek nyáron.

Közép- és nagygazdaságokban a szekértelép s ahhoz tartozó állatállomány felügyelete magára a tulajdonosra vagy tisztjére hárul. E sorok tehát szives fogadtatásra találnak talán egy némely kollégámnál, mert nem könyvekből összehordott bölcsesség ez itt, hanem gazdatiszti működésében átélte tapasztalatok összege. A bekövetkező meleg évszakban a hámos állatok leggyakoribb betegségei: hűlés, bénaság és kólika. Hűlés alatt a náthát, hörghurutot és mellbetegséget illetve tüdőgyuladást értem.

Mindenesetre nehéz e betegségeket megkülönböztetni s azért mindig ajánlatos még idejekorán igénybevenni az állatorvos szolgáltatását. Ha óvatosan megnyomjuk a ló légcsövét a fej tövében — a ló köhög és, mint többnyire, sárga nedv szivárog az orrából, következtethetjük, hogy nátha esete forog fenn. A ló azért eszik, de munkaközben hamarabb ki melepszik és este fáradtabb, mint egészséges állapotában. Száraz náthánál nagy elővigyázattal kell eljárunk, mert ez hasonlatos az emberi eldugult náthához. Adjunk a lónak meleg, de nem forró búzakorpat egy kanálnyi takonyporral keverve, a mi minden patikában kapható s ami egyébként a ló egészséges állapotában is célszerű takarmánymellékszer, éppúgy, mint a borókabogyó. Fiatal állatok nyakára fejtől törzsig, tegyünk melegvizes borogatást s erre borítsunk gyapjutarakót úgy, hogy az, különösen a végein, jól a testhez tapadjon, nehogy a borogatás alatti rész lehüljön — reggel és este pedig masszírozzuk a nyakat faggyus kézzel a fejtől a törzs felé. Idősebb állatoknál többnyire már a pusztá masszírozás használni fog.

Már sokkal nehezebb felismerni a *hörghurutot* és *mellbajt*, illetve *tüdőgyuladást*, mely betegségek a keheesség következményét okozhatják. Jó, ha van egy kis maximalhőmérőnk, mit bezsírözva a ló végelérébe helyezünk, hogy 10 pernyi benttartás után megállapítsuk az esetleges lázállapotot. A betegségeknel az állatok szinte úgy esznek, mint közönségesen s a viselkedésük is rendes, de az istállóban sűrűn köhögnek, azonban a gégefőre gyakorolt nyomás nem köhögöttei őket. A lágycsövek s általában az állat egész teste minden lélekzetvételre nagy mértékben tágul illetve összehúzódik, — mi különösen hátulról nézve tűnik fel. Munkaközben az állat libeg, miről az ahoz értő rögtön felismeri, hogy itt valami baj van. Ezen csak orvos segíthet, de némi megkönnyebbülést mi is idézhetünk elő, ha a marja felől vizet öntünk a mellére, s az így megnedvesült részekre lassan 300 gr. mustár-szeszt ergetünk, minek ugyanazon hatása van, mint a mustártapasznak. Zabot a beteg állatnak nem adunk, hanem inkább forrázott korpát rétszénával. E betegségeknel nagyon jó hatású a friss levegő, mivégett az állatokat naponta kikötjük pár órán át egy lehetőleg nem légvonatos és nem nagyon napsütötte helyre. Az istállóajtó nyitva legyen, de vigyázzunk, nehogy légvonat keletkezzék. Tüdőbeteg állatoknak a legnagyobb nyugalomra van szükségük, azért ne háborgassuk, állásaikból pedig éppen nem szabad őket kivezetni.

Gyakori baj a lovak *megsántulása*, minek elejevételében főtényező a jó patkolás. Ezért ajánlatos mindig oly kovácsnál patkoltatni,

aki kiismeri az egyes paták tulajdonságait. Éppen nem ajánlatos a tulságos takarékoság, mi abban nyilvánul, hogy a lovak a vasat igen elkoptatják. Sok ló csak azért sántít, mert a pata peremén jár, a vasnak sarka nincs, nem fog, mert igen sima, a ló kövezen bizonytalanul jár s hegynek haladva fájdalmat érez. Hosszabb úton gyakran a legnagyobb gond mellett is megesik, hogy egy patkó elhull s jaj! — ha ilyenkor a ló egy falusi kovács avatatlan kezébe kerül, ki különben a maga szakmájában igen jó mester lehet s talán az összes műszabályok alkalmazása mellett kezeli a parasztok gebéit. Egy ilyen mester gyakran a legnagyobb baj okozója lehet. Egy addig soha meg nem sántult lóval volt ez az esetünk: egy hosszabb körúton elveszítette egyik első lábáról a patkót s miután a közelebbi falú még jó távolságra volt, kifogtuk s a kovácshoz vittük. A mester ráverte a patkót s vígan mentünk tovább, de mintegy 2 órai út után elkezdett sántítani. Be a legközelebbi kovácshoz, de az semmi patkolási hibát nem tudott felfedezni. Nyolc órai késéssel érkeztünk haza s hivattuk rögtön az állatorvost. Rántjuk le a patkót, hát a külső patafal, mely tulajdonképpen a vasat tartja, levált. Az állatorvos kénytelen volt rögtön operációhoz fogni. A pata annyira meg volt gyuladva és elmergesedve, hogy a ló nem tudott rajta állani; csak tizheti kezelés után foghattuk be újból könnyebb munkák végzéséhez.

Usztató nem lévén a közelben, átmenetileg sánta állatokat az alább leírandó módon kezelem, mihez azonban legalább vízvezeték kell. Miután sok ló nem szivesen áll vízben és nyugtalanul kapálózik, lazán bekötözöm a sánta ló lábát, fel egészen a térdig s erre akár előlről, akár hátulról vékony vízvezető csövet vezetek s egy újabb kötélléssel merőlegesen a sánta lábhoz erősítem. A cső a vízvezeték től a tetőhöz s innen egy csigán át a lóhoz van vezetve. Amint a víz megindul, a ló nyugtalan lesz, mert a vászon a vízben összehúzódik s a víz locogása is szokatlan kezdetben a lónak, de aztán hamar megszokja. Átmenetileg sántító vagy túleröltetett lovak ily módon való kezelése az én gyakorlatomban mindig csodás hatású volt, a paták szép simává váltak s gyakran egy fél nap már elég volt a gyógyulásra. Ezt az eljárást én többre is becsülöm a jéggel való kezelésnél, először, mert a jég erőszakos eszköz, másodsor, mert a lovak a jégsarukat vagy csizmákat hamar széttapossák s így ezek használása időrabló, haszna pedig sokszor illuzorius. Ha a ló valamelyik első lábára sántít, úgy fejfelé előre állítjuk be az állásba s szijakkal minden oldalról lebilincseljük, hogy a kötéleket és a csövet le ne ránthassa.

Nagyon rosszindulatú nyári betegség a *kólika*, minek a célszerűtlen táplálkozás az okozója. A kólikás ló izzad és fekszik, vagy inkább hengergőzik és rugkapál, úgy, hogy csak nehezen férhetünk hozzá. Óvakodjunk tehát a zöld takarmánytól, különösen ha nedves és a nyers zabtól is, mert az épp ily hatást idézhet elő. A beteg állatot állítsuk talpra s vezessük szabad téren folyton ügetésben körül; ha ganézik, többnyire már csak hamar túl vagyunk a veszélyen, ellenkező esetben nem ritkán bekövetkezik a halál. Mindenesetre hívassunk rögtön állatorvost. Túleröltetés által is állhatnak elő emésztési zavarok s ez esetben is fődolog a mozgás mindaddig, míg a ló ganézik; használ a szalmával való dörzsölés, csutakolás is, mi massage-ként hat s ezért igen ajánlatos.

Practicus.

A földibolha irtása.

Az a pusztítás, mit ez ideai száraz tavaszon a felette tömegesen fellépő földi bolhák a kelkáposztán és repcén véghezvittek, arra készítette *Dr. Kleberger* giesseni tanárt, hogy az ellenszerűl közönségesen ajánlott szereket hatásukra nézve felülvizsgálja. Kísérletei céljára többen előzőkeny készséggel bocsátották rendelkezésére nagyterjedelmű repceföldjeiket és kelkáposztáikat és így Kleberger négy helyen végezhetett alapos kísérleteket.

A „Hess. Landw. Zeitschr.“ ben közölt adatai szerint vizsgálatait az alábbiakra terjesztette ki:

1. A leginkább ajánlott mesterséges trágyaszerekre, melyek anyaga: égetett mész, kainit, chile-salétrom vagy kénsavas ammóniák és szuperfoszfát, mint a mely anyagok maróhatásuknál fogva tartják távol a földibolhát.

2. Lazaállományú anyagok, mint fűrészpor, tőzegtörmelek és finom korom, melyek a bolha mozgását megnehezítik s így elszigetelik, megakadályozván abban, hogy nagy területeket lepjen el.

3. A két előbbi eljárás *Sorauer* által ajánlott összekapcsolása olyképen, hogy a fűrészport és tőzegtörmeleket égetett mész vagy kainit, avagy chilesalétrom és kénsavas ammóniák 40 százalékos oldatával telítik és így alkalmazzák, hogy a tovaterjedés megnehezítése és a maróhatás karöltve lépjen föl.

4. Befejező kísérletül finoman eloszlott állapotba hozott dohányport és lótrágyát, valamint schweinfurti zöldet (ecet-arzénsavas réz) fecskendeztek a megtámadott növények leveleire.

Minden kísérlet szinterül két-két, 500 m² terjedelmű területet szolgált s a különböző trágyaanyagokból 25 kg. esett egy egy parcellára, tehát naponta mintegy 1.25 mm. A műtrágyát a sorok mentén, lehetőleg jó közel a növényhez, többnyire kézzel, néha meg a *König*-féle szórókészülékkel hintették el. A fűrészport, tőzeget, kormot és lótrágyát széltebenschórva egyenletesen elosztották a kísérleti területen. A dohányport hol szárazon hintették nagy ecsetekkel a még *harmatos* növényre, hol beáztatva fecskendezték rá. Teljesen feoldódott s így a legtökéletesebben oszlott meg a schweinfurti zöld, mit mint 5 százalékos oldatot a *Mayfarth*-féle permetező-készülékkel szórtak a növényekre.

A tiszta műtrágyák alkalmazásánál semmi nehézség sem mutatkozott, de elég alkalmatlanság merült fel a fűrészpor, tőzeg, korom és lógané alkalmazásánál. A fűrészport és tőzeget szélcsendes időben ugyan egyenletesen szét lehetett szórni, de a korom és lótrágya egyenletes szórása még így is alig volt lehetséges, ha pedig egy kis légmozgás támadt, már teljesen kivihetetlen volt.

A *Sorauer* methodusát úgy hajtották végre, hogy fűrészforgácsot és tőzegtörmeleket váltakozva a különböző műtrágyák 40 százalékos oldatával telítettek és pedig úgy, hogy 50 kg. tőzegtörmelekre 20 liter, 50 kg. fűrészporra 5 liter oldat jutott.

Az így impregnált anyagot át meggyújtották, hogy jól elgyedjék, majd vékony rétegekben 24 órán át szikkadni hagyták, azután elszórták a földeken.

Harmatos növényeknek száraz dohányporral való egyenletes behintése könnyen megy, úgy, hogy e módot elébe kell helyezni annak, midőn a növényeket 50 kg. dohánypor 50 liter vízben való oldatával fecskendezik.

Szőlők rigolozását gőzekével

70 - 80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

A kísérletek eredménye a következő: égetett mész, kainit és kénsavas ammoniak ugyan mindig elejét vette a bolhák terjedésének, de a növényekben nem jelentéktelen kárt tett, ugyanekben nem zelt fel földről már 3 szor 2 óra alatt sok növény elsárgult s aztán huzamos időn át nem növekedett többet. Chilisalétrom és szuperfoszfát nem ártott a növényeknek, míg a bolhák terjedésének megakadályozását sikeresen mozdította elő. E két műtrágya tehát megérdemli, hogy előnyben részesüljön az előbb említettekkel szemben.

Fűrészforgács, tözegtörmelék és korom nem tartóztathatták fel az infekciót, míg némi eredményt mutat fel a fűrészpor és tözeg alkalmazása akkor, ha műtrágyával van itatva, de minden egyébben szemben az oltott mésszel itatott tözeget illeti az elsőség.

Egy ily, a megóvándó terület körül húzódnó 3 méter széles szalag elegendő volt, hogy további támadásoktól megóvjon egy mintegy 10 holdas repce földet, melynek egyik szélét már kezdték bántalmazni a bejáró rovarok.

Nem ért el ily hatást ez a védősáv, melynek anyaga szétörzött tiszta lógané volt. Kezdetben jó szolgálatokat tett ugyan, de hatástalanná vált, mihelyt egypárszor megáztatta az eső. A dohánypor és schweinfurti zöld alkalmazása mellett úgyszólván rögtön eltűntek a kárttevők.

A gazdasági gyakorlatban való alkalmazásra, már a költségekre való tekintettel sem ajánlhatjuk a műtrágyákat. A földi bolha bevándorlása ellen ajánlható oltottmésszel elegyített tözegtörmelék-sáv alkalmazása, úgyszintén friss lótrágyasáv — mindkettő 3 méternél nem keskenyebb szélességben. Ha már meg van támadva a növényzet, jó szolgálatot tesz a harmat felszikkadása előtt elhintendő dohánypor. Nagy költségbe ez eljárás nem kerül, mert a legtöbb trafikban szinte ingyen vesztegetik az anyagot.

A schweinfurti zöld alkalmazásától mindenkit óva intünk, mert ez a só gyilkos méreg s alkalmazása a legsúlyosabb következményekkel járhat.

EGYLETI ELET.

Meghívó.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának intéző-bizottsága f. hó 20-án, csütörtökön d. u. 3 órakor gyűlést tart, melyre a bizottság tagjait meghívja

az elnökség.

Tárgyak:

1. Bejelentések.
2. A kolozsvármegyei állatdíjazások tervezetének megállapítása.
3. A bánffy-hunyadi gyümölcs- és terménykiállítás terve.
4. Legelőgondozási szabályrendelet kidolgozása.
5. A kútfúrások költségeinek csökkentése tárgyában beérkezett indítvány tárgyalása.
6. Ülés napjáiig beérkező tárgyak és indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kérjük az előfizetéseket megújítását!

— **Időjelzés.** Julius hava mint jeleztem, meghozta a valódi meleg nyári időt, mely szakadatlanul tart s mint nyári időt, mely változásai is inkább csak a csomópontok változásai is inkább csak a meleg fokozataiban nyilvánultak, csupán a 4-iki csomópont hatáskörében érvényesültek helyenkint zivataros esők jéggel és viharral, amelynek folytán a 10-iki csomópont hatása már csak gyengébb ilyenmű zivatarokat hozott s hoz még helyenként. A Napon óriási erőhatások érvényesülnek, amennyiben két kisebbrendű foltcsoport annyira szétszóródott s ezt követően az egyes szétszórott üregek annyira megnövekedtek, hogy a két csoport úgy szólván egy nagy csoportot képez.

A napon nagy foltjárás van jelenleg, a melyeknek viselkedése mutatól szolgál nekünk az időjárás alakulására, a mely szelet és viharokat is hozhat már legközelebb is. E foltok 16—19—23 dik csomópontok hatáskörében fordulnak át tőlünk így ekkor már ez okból is változatosabb időnek nézünk elébe, de különben is változatosabb időnek nézünk elébe, de különben is változatosabb időnek nézünk elébe, de különben is változatosabb időnek nézünk elébe, de különben is változatosabb időnek nézünk elébe.

Jelenleg a csapadék nagyobb mérvű fejlődését, mely a bolygók részéről megvolna, a szétszórott foltok meleg hatásai akadályozzák.

Az esők még mindig csak zivatar alakjában jelentkeznek, csendes esőt nem kaphatunk, ami annak a jele, hogy még ellentétes erőhatások küzdenek egymással naprendszerünkben.

Ezen ellentétes erőhatások küzdelme hozza az abnormális változásokat is, amelyek aztán a már szépen fejlődött termést is elnyomták úgy, hogy az aratási eredmények távolról sem fogják azon remény teljesülését eredményezni, a mit a gazdaközönség a májusi időjárás kedvezőre való fordultával az iránt táplált. A megdült buza és rozs kalászai vagy üresek, vagy pedig nyomorodott szem van benne, a mely kettő együtt itt a termés legalább 40% teszi ki.

Julius havának még hátralevő csomópontjai: 16—19—23—24 és 27-re esnek. Hol a lehülés leginkább a 19 ki csomópont hatáskörében várható, 24—27. újra száraz-meleg, mely időjárás július hó végéig kitart.

Meteor.

— **Állatdíjazás Kolozsvármegyében.** Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya a vármegyei mezőgazdasági bizottsággal és a m. k. állattenyésztési felügyelőséggel karöltve, a földmívelésügyi miniszterium anyagi támogatásával a folyó év szeptember hónapjában négy járásban, kizárólag részére állatdíjazást rendez. Az, hogy az állatdíjazások mely járásokban lesznek, még nincsen megállapítva, de előreláthatóan Bánffy-hunyad, Nadasmente, Nagy-Sármás és Teke járásokban. Az állat-

díjazási tervezet megállapításának akadálya eddig az volt, hogy a földmívelésügyi miniszter az engedélyezett 1200 K. államsegély kiutalását csak az 1905. évi költségvetés törvényerőre emelkedésekor eszközölheti. A kolozsvármegyei szakosztály közbenjárásával az E. G. E. érdeme az, hogy ezen, ma még előre nem látható terminus előtt is meg lehet majd a köztenyésztés fejlesztésére nagy mértékben hasznos díjazásokat tartani.

— **Gyümölcs- és terménykiállítás Bánffy-Hunyadon** Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának elnöksége azzal az eszmével foglalkozik, hogy az idei őszön a bánffy-hunyadi járásban rendezendő állatdíjazással kapcsolatban gyümölcs- és terménykiállítást rendez Bánffy-Hunyadon. Ennek az eszmének megvalósítása annál kívánatosabb, de könnyebb is lenne, mert ezen járás kalotaszegi vidékén a gyümölcs- és zöldségtermesztést a lakosság előszeretettel, ha nem is a kellő szakértelemmel űzi. A kiállítás célja éppen az lenne, hogy a hiányokra és hibákra rámutasson és a jó termelők kitüntetésével azoknak is, a kevésbé jóknak is buzdításul szolgáljon a továbbmunkálkodásra; de egyúttal az is, hogy a kereskedelem igényeivel megösmertesse a termelőket, hogy így az arra alkalmas területek a legjövendőbbben használtassanak ki

— **A cigánykérdés.** Az O. M. G. E. ismeretes mozgalma érdekes fejtegetést váltott ki Szász Zoltán tollából, ki a cigánykérdéssel a Hét legutóbbi számában foglalkozik. A cigányok eredetét és jellemét tárgyaló bevezetés után érinti az O. M. G. E. álláspontját s amellett, hogy a gyermek-kisajátítást kivihetetlennek tartja, kifejezést ad azon nézetének, hogy „a cigányokat ki lehet irrani, meg lehet szüntetni, de az európai végleges kultúrának megnyerni nem lehet“, mert ez a „faji individuum“ küzdelmében annak az elvnek hódol, amelyet a francia gárdára ráfogtak: „meghal, de meg nem adja magát!“ Társadalmi szervezetünkben „zavart okozó idegen test“-nek nevezi a cigányságot s elismeri, hogy a vele való leszámolás szükséges „vértisztítási folyamat“, melynek végrehajtását nem szabad megzavarja „semmi sentimentalizmus.“ Mégis — úgy véli — hogy a kérdés rendezése semmi „cigányirtó“ rendszabállyal ei nem érhető. A magyar nép természetében rejlő „regényes elemek“-ben látja annak okát, hogy ez a kalandor nép nálunk otthon érzi magát s a következőkben jelöli meg a kibontakozás útját: „Egy európai színvonalú — nemcsak intézkedéseiben, de az ezeket végrehajtó egyénekben is — komoly, szigorú, lelkiismeretes közigazgatás volna az igazi csapás a cigányság kóborlási, lopási és rablási ösztönére. „A cigányság megjavításának problémája tehát legnagyobb részben a ma-

HALDEK

magnagykereskedése, József Főherceg ő császári és királyi Fensége udvari szállítója,

BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 9. SZ.

Ajánl kiváló minőségben jutányos ár mellett

mustár,
tarlórépa,
hajdina,
muhar,
spergula

magot,

Lóbabót, paprikakölest, fehér kölest, stb.

gyarság megjavulásával esik egybe. Az etikai alapon megirt magvas fejtegetés bizonyára széles körben érdeklődést fog kelteni.

— **Hogy áll a komló?** Bár Közép-Európában az idő megjavulásával a vegetáció is fejlődik, még általán némileg vissza maradt a külföldi komló. Szépen áll Stájerban, Csehországban küzködik a szárazsággal, de fejlődik a komló. Rakonitz környékén a jégeső tett nagy kárt, Auschaaban jó, Daubában kielégítő; Bajorországban kielégítő és jó, Württembergben egészséges, de elkészt fejlődésü. Általán meleg esős időket kívánnak, penész vagy káros rovarok még nem mutatkoznak. *Hazánkban* Dél-Bácskában és Dunántúlon megkezdődött a korai szedése. sajnos a Küküllővölgyön jégeső s viharos idők tettek kárt, s egy utolsó hír szerint Elzászban a nagy szárazságtól szenved a komló. — r — s.

— **Segesvári komlószövetkezet** július hó 12-én tartotta meg évi közgyűlését, melyen a múlt év beszámolóját s mérleget tudomásul vették. A megelőző választmányi gyűlésen elhatározták: hogy ez évben is rendeznek minden csütörtökön komlós heti vásárt, anak érdekében komlópiaci tudósítást adnak ki. Ujra szervezték a komlócsarnok szabályzatot. Ha kormánysegélyt kapnak, augusztus hóban egy külföldi szakember közbejöttével komlóbonitáló tanfolyamot rendeznek. A gyűlésen dr. Beldi László főispán elnököt, ul ügyvivő titkárrá pedig Meiszner Ernő segesvári állattenyésztési felügyelő választott meg.

— **A magyar méztermelés és kivitel.** A méz ugys mint kitünő és egészséges táplálék, de mint kiviteli cikk is fontos tényezője a magyar piacnak s méltán megérdemli, hogy az értékesítésére leginkább hivatott állami szakközegek a méhészegyletekkel együtt behatóan és érdemlegesen foglalkozzanak. Az 1904. évben 27,445 mm. mézet termeltünk, mely 84 korona kereskedelmi árbán számítva 2.305,446 korona 36 fillér jövedelmet képvisel. A Magyar Országos Méhészeti Egyesület mézértékesítő bizottsága ez időszerint Rodiczky Jenő dr. igazgató alelnök elnöklése mellett a méz jobb értékesítése s a véget egy szövetkezetet alapítása s a nagybani kivitel megindítása céljából tanácskozásokat folytat

— **Méhészeti előadások július hóban.** Az állami méhészeti vándortanítók folyó évi július hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartanak előadásokat:

Tóth János (székhelye *Nagynyed*): 10-én Verestoronyn; 11-én Fogarason; 12-én délelőtt Múdrán, délután Sarkaicán; 13-án délelőtt Ó-Sinkán, délután Ujsinkán; 14-én Alma-mezőn; 15-én Tatrangon; 17-én Felső-Aömösön; 18-án Apácán; 19-én Lőrincrévén.

Nagy János (székhelye *Kolozsvár*): 11-én Bagy-Baconban; 12-én délelőtt Árkoson, délután Angyaloson; 13-án délelőtt Pákén, délután Papolcon; 14-én délelőtt Feldobolyban, délután Kisborosnyón; 15-én délelőtt Lisznyán, délután Nyenben; 17-én Bodolán.

— **Baromfiudvarok díjazása.** A poseni mezőgazdasági kamara elhatározta, hogy a folyó év őszén tizenkét járásban számos

jó baromfiudvart, amely a haszonbaromfitartás emelésére szolgál és berendezésével megüzemével mintául szolgálhat, 50, 100, 150 és 200 márkás díjakkal fog jutalmazni. A díjak feleértéke készpénzben, felerészben fajtiszta tenyészbaromfiiban fog kiadni, azonkívül a jól bevált felszerelés beszerzésére és a baromfiudvarok kiépítésére is fognak segélyeket adni. Díjazva csak kigazdák baromfiudvarai lesznek és különös súlyt fektetnek az egyöntetű tenyésztésre. Ezt az intézkedést nálunk is meg lehetne honosítani, de persze csak ott, vagy csak azután, ahol és amikor az okszerű baromfitenyésztésnek a nyoma már meg van.

— **Állatexportunk 1904-ben** Magyarország szarvasmarha és ló kivitele az 1904-ik év folyamán szép lendületnek indult. A magas árak, amelyeket a szarvasmarhákért fizettek, nagy ösztönzésül szolgáltak a kivitelre, annyira, hogy emiatt sokan a depekorációtól is féltek.

A vágó és igás-állatok kiviteli adatait 1903-ról és 1904-ről az alábbiak tüntetik föl:

	K i v i t e l :			
	1903 mennyiség	1904 darabban	1903 érték millió K	1904
Ökör	265,561	301,668	115·8	136·1
Bika	24,620	27,008	9·6	10·8
Tehén	48,634	56,355	16·2	18·9
Júh és kecske	177,633	150,075	3·8	2·9
Sertés	413,193	372,975	60·3	52·2
Ló és csikó	48,084	51,454	24·60	24·9

A kivitel mennyisége csupán a sertések nélkül a juhoknál csökkent, a többiekénél azonban emelkedett; különösen nagy a növekedés az ökröknél. Az érték szerinti növekedés is ezeknél a legnagyobb, úgy hogy az 1904. évnél kimutatott érték az 1903. évi értéket több mint 20 millió koronával meghaladja. Számottevő emelkedés mutatkozik a tehénkivitelnél is, ellenben a sertéskivitel értéke több mint 8 millió koronával hanyatlott.

— **A vasuton szállított szarvasmarhák.**

A vasuton szállított szarvasmarhák, ha huzamosabb ideig vannak a vasuti kocsikban, a kirakás alkalmával bizonyos betegségi tüneteket mutatnak. Az állatok támolyognak, lélegzésük nehéz, erütésük gyors s hőmérsékletük magas, rendszerint 39° C. A betegség sok esetben elhullással végződik, miért is hosszabb távolságokra nem is szállítanak élő szarvasmarhát, hanem rendszerint leölt állapotban történik a szállítás. Körner dr. e betegséggel foglalkozva a baj okául a vasuti kocsiban való hosszas rázogatást okozza, mihez az utallattal való hiányos táplálkozás járul. Ha a baj kismértékű, úgy az állatok magukhoz térnek, ha elegendő ideig pihennek s kissé megszórt vizet kapnak. Hogy a baj elkerülhető legyen, az állatokat berakás előtt jól meg kell etetni. Annyi állatot szabad a kocsiba berakni, amennyi kényelmesen befér, úgy, hogy az állatok lefekhessenek. Utközben meg kell az állatokat itatni és etetni, forró időben többször is. Légvonattól az állatok megvédendők. Megérkezés után azonnal kirakandók. A legfőbb súly pedig arra volna fordítandó, hogy állatokkal megrakott kocsik ide-oda való tolatása lehetőleg elkerültessek.

— **Háziipari tanfolyam.** A földmivelés-

ügyi miniszterium néptanítóknak a háziipari gyakorlati ismeretek elsajátítására gyakorlati kurzus rendezését határozta el. A kurzust Kecskeméten rendezik, augusztus hó 1-én kezdődik és egy hónapig tart. A mostani tanfolyamra 20 néptanítót vettek föl. A tanfolyamon a kosárkötést, gyékénfonást, seprükötést és faragómunkát tanítják gyakorlatilag.

— **Terményszállítások a hadsereg részére.** A nagyszebeni 12. hadtest állomásheleire 1905. szeptember 1-től 1896. augusztus 31-ig szükségelt s bérleti úton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzésére vonatkozó hirdetményből az alábbiakat közöljük:

Kiszolgáltatósi állomások	T e r m é k e k :			
	széna m é t	alom- e r m á z s a	ágy- szalma m'	kemény tűzifa m'
Nagyszeben	15317	8608	1122	4815
Fogarás	99	61	120	298
N.-Disznód	1911	1180	54	132
Medgyes	3884	2399	117	354
Sz.-Udvarhely	124	17	129	252
Brassó	4515	2391	573	2146
Botfalú	931	575	24	64
Szt.-Péter	994	613	24	69
Höltövény	1924	1188	48	126
Feketehalom	1911	1180	48	126
Keresztényfalva	1862	1150	—	23
Vidombák	1899	1173	51	126
Rozsnyó	1899	1173	—	126
Gy. Fehérvár	707	437	774	—
Szászváros	223	138	273	755
Erzsébetváros	1911	1180	54	132
Abrudbánya	112	69	120	312
Kolozsvár	4106	2238	675	2520
M. Vásárhely	447	276	411	791
Beszterce	447	276	411	1064

Az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást ad a 12. hadtest hadbiztossága és az E. G. E. titkári hivatala.

— **Felvétel a kertészképző tanfolyamra.**

A budapesti m. kir. kertészeti tanintézet a kertészképző három éves tanfolyam 10. rendes — benlakó — és korlátolt számú rendes — künlakó — tanuló felvételére pályázatot hirdet. Főbb felvételi kellékek: Legalább 16 éves, legfeljebb 20 éves életkor, amely születési okmánnyal igazolandó. Iskolai bizonyítvány négy közép- vagy polgári iskolai osztály sikeres elvégzéséről. Hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó a négy középiskolai osztály elvégzése után valamely nagyobb kertészetben egyfolytában két évet mint kertésztanuló töltött és a kertészeti foglalkozáshoz szükséges képességet tanúsított. Előnyben részesül az, akinek kertészsegédi képesítése is van. A szülő vagy gyám hiteles nyilatkozata arról, hogy a felvett tanulót a szükséges ruházattal és eszközökkel a tanfolyam egész tartamára ellátja a saját költségén és — azon esetre, ha a tanuló bentlakóul vétetnék fel — az évi 400 koronányi tartásdíjat, ha pedig künlakóul vétetnék fel, a 20 koronányi évi tandíjat a szabályszerű időben és részletekben megfizeti és — az utóbb említett esetben — a tanuló elszállásolásáról és étellemezéséről is gondoskodik. Pályázók kötelesek a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címzett, kellően

„AGRÁRIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacéleletej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekéfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnycim: „Agraria” Budapest,

Tiszta acélsanyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

felszerelt és bélyegezett — sajátkezűleg írott — kérvényeiket folyó évi augusztus elsejéig az intézet igazgatóságához beküldeni. A m. kir. földművelésügyi miniszter minden egyes évfolyamra 4 *ingyenes helyet* alapít, amelyre szegénysorsú vagy árva, de jó magaviseletű tanulók pályázhatnak. Akik ilyen ingyenes helyre pályázni óhajtanak, kérvényük mellé még hiteles szegénységi bizonyítványt is tartoznak mellékelni.

— **Cukorkivitelünk Indiába.** A váltakozó nagyságu indiai cukorkivitelünk ez év első negyedében ismét meglehetősen arányokat öltött. Répacukorból bevittk európai származású árut kb 195 ezer métermázsát, melynek kilenczederésze Ausztria-Magyarországból érkezett. Cukorárúinknak jelentékeny versenytársai az indiai bevitelben Mauritius és Jáva szigete, továbbá Egyiptom és Kína. Európából kivülünk még Németország szállít Indiába csekélyebb mennyiségben. Cukorkivitelünk értéke ez év első negyedében megközelítette a négy és fél millió rupiát.

— **Pályázati felhívás.** A siketnémák budapesti állami intézetének első osztályaiban a legközelebbi tanévre 30 új növendék fog felvétetni. Ezen kívül felvételt nyernek a megfelelő felsőbb osztályokba oly siketnémák is, akik eddig valamely vidéki intézetben tanultak ugyan, de akiknek szülői időközben a székesfővárosba, vagy annak környékére költöztek. Végül felvétetnek a felsőbb osztályokba olyan gyermekek is, akik népiskolai tanulmányaik közben siketültek meg s akik az intézetben a beszédnek szájról való leolvasását tanulják meg és ez úton elemi ismereteiket kiegészítik. Első sorban a Budapesten s az annak környékén levő községekben lakó siketnémák vétetnek ugyan föl, de másodsorban felvételt nyernek az ország bármely helyéről folyamodó olyan siketnémák is, akik az évi 200 korona eltartási költséget egészben, vagy legalább részben biztosítani tudják. A felvétel a folyamodványok beérkezésének sorrendjében fog eszközöltetni; miért is indokolt, hogy a szülők mielőbb küldjék be kérvényeiket. Pályázati határidő július 25. Részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. (Budapest. VIII. Mosonyi u. 8. szám.) Megjegyezzetük, hogy az intézet 3 évfolyamu.

— **Basalt festék,** hidegvizfesték, homlokzatok és belső mázolatok részére. Mikrosol házigomba, nyálka- és penészgomba kiirtására és képződése ellen. Már régen mutatkozik egy könnyen kezelhető és hatásos hidegvizfesték szükségessége homlokzatok és belsőcségek mázolására, minthogy a használatban levő agyag és mészfestékek a celnak sehogyssem felelnek meg és az olajfesték pedig drága. Ezen kellemetlen helyzetben segít a Basalt festék, mely már közönséges víz hozzáadása által használhatóvá válik. Teljesen viharálló, mosható, mázolata nem repedezik és nem morszolódik, amellyel tűzbiztos, ami fatárgyakra nézve rendkívül nagy előny. Minthogy a Basalt festék alig drágább mint a használatban lévő agyag és mészfestékek, amellyel azonban az olajfesték összes tulajdonságait magában foglalja, ezen gyártmányunk a mezőgazdaság terén bizonyára nagy jövője van, annál is inkább, minthogy a mázolásához való elkészítése a képzelhető legegyszerűbb. Az erjedési iparban olyan kellemetlen és káros hatá- u. nyálka- és házigomba, továbbá falmész stb. képződése és azok kiirtására, legjobb szernek bizonyult a Mikrosol, mely az évek során át a legjobb hírnevet vívta ki magának. Eltekintve a Mikrosol rendkívüli hatásától, mint

desinficiáló szer, egyszerű alkalmazása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy erjedési helyiségekben, pinceraktárakban, lakásokban, tejgazdaságokban, égetőkben, Mikrosol a legelterjedtebb szer. Mikrosolnak semmiféle kellemetlen szaga avagy íze nincsen, mint más gyártmányoknak, miért is bárhol nyugodtan alkalmazható, anélkül hogy ember vagy állatban kárt tenne. Bővebb felvilágosítással az egyedüli gyárosok Lutz Ede és Társa, Budapest, VII., Örmagy-utca 4. szívesen szolgálnak. 1568. II.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémenykötvények

Gazdatiszt,

ki nagyobb birtokokat és uradalmat több éveken át önállóan vezetett és kezelte, keres önálló gazdatiszti állást most, vagy későbbi belépéssel, esetleg nagyobb birtokot vagy uradalmat százalékos kezelés mellett is hajlandó átvenni. Cím a kiadóhivatalban.

2½, 3, 4, 6, 8, 10 lóerő

kitűnő karban levő Shuttlewort és egyéb gyártmányu 1558

gőzgarnitúrák

jutányos árban eladók Kállai Lajos gépgyárban Budapest, VI., Gyár-utca 50. sz.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVARTI

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt Korbuly-ház) olesó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.

Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603. Cheque számla: a Magy. leszámit. és pénzváltó-banknál.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolítja az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket, Gőzcséplő-készleteket, Tolókerék-rendszerű vetőgépeket, Egyetemes acél-ekéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészfári berendezéseket. Szecska-ágókat, 1461 Répavágókat, Morzsolókat, Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés, gépek és eszközök, tejelepek, cukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Mútrágya, erőtakarmányok, Dermelássa, zsák, ponyva stb. stb.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részéről

Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kiméltó eljárásal szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálak.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybéli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzügyintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem űlni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes- akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)

a saint-louis-i vilákiállításán.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, útbaigazítással készséggel szolgálatunk.

1018

Legteljesebb Magyar Levelező.

Levelminták, beadványok, folyamodványok, kérvények, családi, kereskedelmi és más levelek helyes szerkesztésére.

Szerkesztette: KNORR ALAJOS ny. kir. táblabíró.

Harmadik javított és bővített kiadás.

Ára fűzve 6 kor., aranyozott vászonkötésben 7 kor. 20 fill.

ÖNÜGYVÉD vagyis gyakorlati útmutatás jogügyletek elintézésére, okiratok a beadványok szerkesztésére, a legújabb törvények alapján, 378 irónypéldával felvilágosítva bírák, ügyvédek, jegyzők és felek használatára, írta:

KNORR ALAJOS

köz- és váltóügyvéd, III. oszt. vaskoronarend lovagja, ny. kir. ítélőtáblai bíró. 1450. II.

Hatodik egészen átdolgozott kiadás.

VI. egészen átdolgozott kiadás, a legújabbban szentesített törvényekhez alkalmazva. Ára fűzve 10 kor., bekötve 12 kor.

Ifj. NAGEL OTTÓ könyvkiadóhivatalában Budapest,

VIII., Muzem körút 2. szám (a Nemzeti Színház bérházában)

Specialista sérvkötőkben!

KELETI-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legtekélyesebb a maga nemében!

Árak: Egyoldalu . . . . 12 korona.
Kétoldalu . . . . 24 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá:

műlábak és műkezek,
amputáltak részére.

Műfűzők és egyenestartók
ferdennöttek részére.

Járó- és támgépek
comb-, térd- és bokaizületgyuladásnál stb.

Haskötők gyomorban, vándorvese, köldöksérty és lógó has ellen. Görcsér harisnyák.

Legújabb 1905. évi körülbelül 3000 diszes ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.

KELETI J. orvossebészeti műszergyáros Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

1452 (a főtisztelendő Servita-rend zárdapalotájában)

Gyár: Központi városház. Alapítva: 1878

Trágyagypsz!

Mint az összes Erdélyi Gypszgyárak központi irodája, ajánlunk

kitünő erdélyi trágyagypszet!

A leghálásabb és legolcsóbb műtrágya az ERDÉLYI TRÁGYAGYPSZ amely különös sikerrel alkalmazható istállótrágya javítására és conserválására, luczerna, lóhere és a pillangós növények trágyázására, mészszegény vagy szikes talajok javítására, szőlőtrágyázásra, burgonya és konyhakertészethez.

Legolcsóbb árajánlattal bármely vasuti állomásra készséggel szolgál a 1590

**Magyar Gypszkereskedelmi
Részvénytársaság,**

BUDAPEST,

V., kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Eladó

30 drb. 4—5 éves és 36 drb.
3 éves elsőrendű erdélyi ma-
gyar faju 1584

TULOK

Tischler Mór meleg-földvári
gazdaságában

Értekezhetni: KEPES MÓRNÁL

Meleg-Földvár u. p. Búza,
vasuti állomás: Budatelke.

BENZINMOTOROK, GŐZCÉPLŐKÉSZLETEK, ARATÓGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

1458

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

BÜKKFA-SZÉN

waggonszámra métermázsánként 2 koronak 80 fillérért
Rettegi sz.v.v. állomáson waggonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr
erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számíttatik fel; vagy zsákot kérünk küldeni. Szállítunk szenet kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákot, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szivességből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók földbirtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

ELŐNYÖS FELTÉTELEK.

Teljes 100-as évfolyam.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

Url Rezső Sertéseket

sertésbizományos
BUDAPEST,

VIII. Bérkocsis-utca 12.

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

1534.

— Erdélyi kávé forrása a Flumel Kávé-behozatali Társaság fióktelepénél, Mátyás-király-tér 12. (Bittó Rezső mellett) a legkiválóbb fajú kávék mesés olcsó árban szerzhetők be. Vidékre 5 kgos megrendeléseket bérmentve és vámmentesen foganatosítunk.
Telefon!

1436.

Cséplőgép garnitúra olesó áron eladó.

Értekezni lehet: **B. BAK LAJOSNÁL,**
Kolozsvár, Malom-utca. 1587

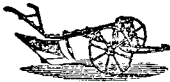

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.

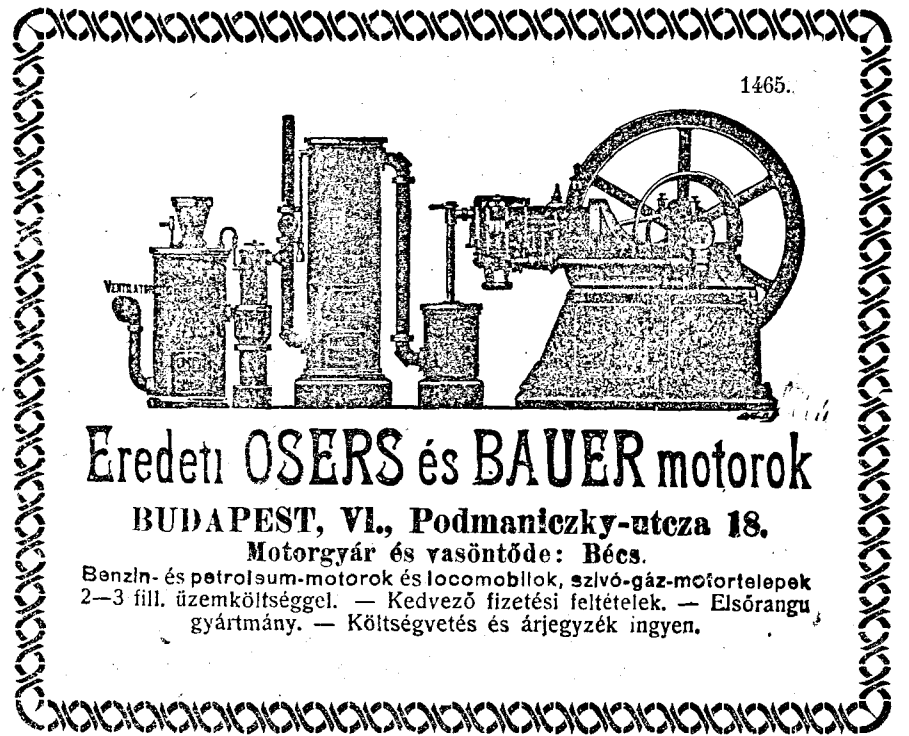
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konyolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs kavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes szél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petrolsum-motorok és locomoblok, szlvó-gáz-motorok 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

**EKÉK, BURGONYAKIEMELŐ GÉPEK,
RÁKÓCZI-DRILL VETŐGÉPEK, „MIL-
WAUKEE“-FÚKASZÁLÓK, ARATÓGÉPEK.**

DRÖSSLER KÁROLY

CS. ÉS KIR. SZAB. GAZDASÁGI GÉPGYÁRA

BUDAPEST, VI., Váci-körút 59. szám.

1449

BAZALTFESTÉK

a legtokéletesebb és legyegyszerűbb hidegvizfesték homlokzatok és helmázolások részére. — Viharálló, mosható, tűzbiztos. —

MIKROSOL

a legjobb és leghathatósabb szer fagomba, falmállás, nyálka és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen. — Ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak

— az egyedüli gyárosai —

Lutz Ede és Társa, festékgár

BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

1568 II.

Cséplőgéptulajdonosok!

A belügyminiszteri 73595 - 1903. sz. rendelettel előirt

mentőszekrények

gőzgépekhez

erős vasból

teljesen felszerelve

33 koronáért

Járgánygépekhez pléhdobozban 6.50 koronáért beszerezhetők a

„Magyar orvosi műszertárban“

orvosi műszerek, kötszerek és sérvkötők gyára

Budapest, VII., Kerepesi-út 32. szám.

Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállítanak.

Nagy-Küküllő vármegyében vasuti allomás és államút közelében fekvő,

kitünő lak- és gazdasági épületekkel, malmokkal felszerelt elsőminőségű tagosított birtok nagy erdei legelőkkel

a jövő év april havától kezdőleg

1585

10 évre bérbe adandó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

1905. évi 1643. szám.

Gyapju árverési hirdetemény.

Az alulírott felügyelőség hivatalos helyiségében (erdészeti palota) a folyó évi július hó 25-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalással egybekötött nyilvános árverésen el fog adatni az alsó-detrehemi kincstári birtokon 1924 kgr. raczka juh és 169 kgr. bárány, a magyarnemeyei birtokon 1036 raczka juh és 65 kgr. bárány, valamint a kolozskari birtokon 514 kgr. raczka juh és így összesen 3474 kgr. raczka juh és 234 kgr. báránygyapju terméke.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a gyapjut megvásárolni kívánják, hogy a versenytárgyaláson résztvenni, illetve ivenként 1 korona bélyeggel és az ajánlati ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel, illetve az ennek letételét igazoló adóhivatali nyugtával ellátott zárt írásbeli ajánlataikat július hó 25-én délelőtt 10 óráig ezen felügyelőséghez annál is inkább benyújtani sziveskedjenek, mert később beérkező vagy távirati ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A megajánlott ár 100 kgr.-ként számokkal és betűkkel is kiírandó és annak figyelembe vételével teendő, hogy % levonás nem engedélyeztetik, hanem a talált teljes súly lesz kifizetendő. A magyarnemeyei gyapju a helyszínén, a kolozskari a hasonló az alsó-detrehemi pedig az aranyosgyéresi vasuti állomáson lesz készpénz fizetés ellenében átveendő.

Az eladási ár után járó III-ik fokozat szerinti bélyegilletéket vevők birtokonként külön-külön a kiállítandó ellen nyugtákon a sajátjukból tartoznak fedezni. Az árak az érdekelt birtokkezelőségeknél, a részletes árverési feltételek pedig ezen felügyelőségénél a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kolozsvár, 1905. évi július hó 9-én.

1589

M. kir. telepítési felügyelőseg.

Irodalmi Megjelent jelentés! KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA az 1905. évre szóló Hasznos Könyvnaptár,

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felüli a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit **bibliographiai csoportosításban**. A könyvnaptárban előforduló műveket

csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű díjtalanul és bérmentve segédkönyvet mindenkinek küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalom felüli gazdag tartalmu könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket.

Czégünk, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálni, mindenkinek, még a legszerényebb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módozattal, csekély részletek mellett beszerezhesse.

Tessék kéri az 1905. évi Hasznos Könyvnaptárt díjtalanul és bérmentve!

Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa

• Könyv-, mű- és zenemű-
nagykereskedés és kiadóvállalat
Budapest, Ujvilág-utca 16.

A czimre tessék vigyázni! 1479

Hantz Sándor könyvkötő

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiórlás- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detachurók- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntette. 1485

A legjobb minőségű
— juta- és len- —

ZSÁK,

vizhatlan kazal-, gép-
— és szekér- —

PONYVA

bármily méretben a
legolcsóbb gyári árban
kapható 1451

FISCHER J.

ponyva- és zsákár-
házában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31—33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

a hordás és cséplés ide-
nyére mérsékelt kölcsön-
díj mellett. — Sodrott
szőlőkötöző fonalak,
sokkal jobb a raffánál.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.278.240.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok		455.486.11 "
Összesen:		2.333 676.11 K.

1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. " "	59.782.36 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72 438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.